

پالیسی اخلاقی بخش تحقیقات علمی پوهنتون دعوت

سال: 1400

پوهنتون دعوت
معاونیت علمی
آمریت تحقیقات علمی
مجله علمی-تحقیقی دعوت

مقدمه

تحقیق و پژوهش یک فرایند منظم علمی است که منجر به تولید و توسعه دانش، انتقال افکار و اندیشه‌های متفکرین قدیم به نسل‌های بعدی می‌شود. از این رو، انتقال مسؤولانه این تفکرات و تولیدات دانش جدید که نقش اساسی در تحولات جامعه دارد، یک امر مهم در حوزه تحقیق و پژوهش می‌باشد. از سوی دیگر، رشد علمی در هر جامعه‌ای مرهون پژوهش‌های جدید و نو است که پیشرفت و ترقی مادی و معنوی جوامع انسانی را در قبال دارد. از این رو، نتایج تحقیقات علمی زمانی معنا دار و مفید خواهد بود که با انگیزه سالم و رعایت اصل امانت‌داری و رعایت اخلاق پژوهشی انجام شده باشد. از این رو مراکز تحقیقات علمی باید در انجام این امر مهم، پالیسی اخلاقی مشخص داشته باشند. با در نظر داشت این مسئله، آمریت تحقیقات علمی پوهنتون دعوت پالیسی اخلاقی تحقیقاتی خویش را با رعایت اصل مالکیت‌های فکری و پالیسی تحقیقات علمی پوهنتون دعوت ترتیب و در خدمت محققین گرامی قرار داده است.

ماده 1: اهداف

- ❖ نگهداری از مالکیت فکری و رعایت حقوق مادی محققین؛
- ❖ ارج نهادن به اصول اخلاق علمی و پایبندی به آن در جامعه علمی؛
- ❖ جلوگیری از تضعیف اعتبار علمی کشور.

ماده 2: تعاریف

- ❖ **تخلف تحقیقی:** انجام و ارتکاب هر گونه سوء استفاده از تولیدات علمی و ارائه اطلاعات نادرست.
- ❖ **وزارت:** منظور از وزارت در این دستورالعمل وزارت معارف و تحصیلات عالی می‌باشد.

پوهنتون دعوت
معاونیت علمی
آمریت تحقیقات علمی
مجله علمی-تحقیقی دعوت

❖ **موسسه:** موسسه در این دستورالعمل شامل کلیه پوهنتون‌ها، مراکز تحقیقاتی و مراکز آموزش عالی و تحقیقی وابسته به وزارت تحصیلات عالی می‌باشد.

ماده 3- آثار تحقیقی و محصولات علمی

- ❖ طرح تحقیق و یا ایده‌های مکتوب؛
- ❖ اختراع یا کشفیات و طرح صنعتی؛
- ❖ کتاب‌های نشر شده؛
- ❖ مقالات علمی و ادبی؛
- ❖ مونوگراف‌ها و تزیس‌ها.

ماده 4- تشریح پالیسی اخلاقی

پالیسی اخلاقی تألیف و ترجمه شامل قضایایی مهم علمی-تحقیقی، فرهنگی و انسانی است که اخلاق خاص و ویژه خود را دارد که بایست محقق و مترجم آن را رعایت نماید. بناء آمریت تحقیقات علمی پوهنتون دعوت در بخش تحقیق، تألیف و ترجمه خویش پالیسی اخلاقی ذیل را که شامل دو بخش است و در مجلس بورد تحقیقات علمی به فیصله رسیده و نیز مورد تأیید شورای علمی پوهنتون قرار گرفته است، ترتیب نموده است:

الف: پالیسی اخلاقی تحقیق و تألیف

محقق و نویسنده محترم حین تحقیق و جمع‌آوری اطلاعات موارد زیر را رعایت و در مستندسازی دقیق باشد:

- ❖ محقق محترم اصل امانت‌داری و ثبت اطلاعات و نظریات جمع‌آوری شده را به نام دانشمند و نویسنده اصلی آن، رعایت نماید؛

پوهنتون دعوت
معاونیت علمی
آمریت تحقیقات علمی
مجله علمی-تحقیقی دعوت

- ❖ شخص محقق و پژوهشگر باید در کار تحقیقاتی خویش از اعتماد به نفس بالا برخوردار باشد؛
- ❖ محقق و پژوهشگر می‌تواند از آثار و تحقیقات محققین دیگر به حیث مرجع استفاده نماید؛
- ❖ محقق حین استفاده از مراجع دیگر باید عبارت و لفظ مؤلف را بدون کم و کاست و بدون تصرف نقل مستقیم نماید و در حاشیه جلد و صفحه کتاب و یا مآخذ که از آن نقل شده است را با ذکر نام مؤلف و لقب و کنیه‌اش که خوب شناخته شود، بنویسد؛
- ❖ نقل قول از دیگران در یک مورد و در یکجا بیشتر از پنج سطر نباشد؛
- ❖ مراجع مورد اعتماد محقق و مؤلف، باید آثار محققان و مؤلفان معتبر و معتمد بوده و از شخصیت‌های علمی شناخته شده باشد.

ب: پالیسی اخلاقی در ترجمه

- ❖ در ترجمه مفهومی مترجم نباید چنان آزادی به خود دهد که منجر به تحریف هدف نویسنده قبلی شود؛
- ❖ مترجم باید بر هر دوزبان (زبان اصلی و زبان بازگردان) تسلط کامل داشته باشد؛
- ❖ طوری که ترجمه باید تحت الفظی نباشد و نباید از حدود الفاظ و کلمات اصل طوری خارج گردد که دلالت الفاظ اصل ناپدید شود؛
- ❖ ترجمه باید به عبارات شیوا، فهما و ساده صورت گیرد که مطالب اصل را کاملاً افاده نماید؛
- ❖ ترجمه نباید تحت الفظی باشد چه در این صورت ادبیات زبان دوم (بازگردان) رعایت شده نمی‌تواند؛

پوهنتون دعوت
معاونیت علمی
آمریت تحقیقات علمی
مجله علمی-تحقیقی دعوت

- ❖ سرقت‌های ادبی اینست که مترجم اثر علمی و تحقیقی شخص دیگری را ترجمه نموده و آن را به نام اثر و تحقیق خود ارائه می‌دارد؛
- ❖ هر اثر و تالیف قابل ترجمه نیست، مترجم باید نخست ارزش علمی و تحقیقی اثر را در نظر بگیرد و در قدم دوم نیاز جامعه و مردم برای استفاده از آن اثر را مطمح نظر قرار دهد؛
- ❖ اضافات بیش از حد در ترجمه هر چند که بین قوسین باشد ماهیت اصل را زیانمند می‌سازد، بسا دیده می‌شود که مترجمین برای توضیح مطلب خارج از اصل یک کلمه یا یک جمله را اضافه بین دوقوس اضافه می‌نمایند. این اضافات در صورتی که نیاز مبرم به آن دیده شود و با مقتضای عبارت باشد درست است؛ ولی به حدی نرسد که اصل کتاب تحت الشعاع آن قرار گیرد و بکلی ناپدید شود.

این پالیسی در جلسه شماره «8» شورای مرکز تحقیقات، مورخ 1400/ 3/4 مورد تایید قرار گرفته و ثبت کتاب شد.